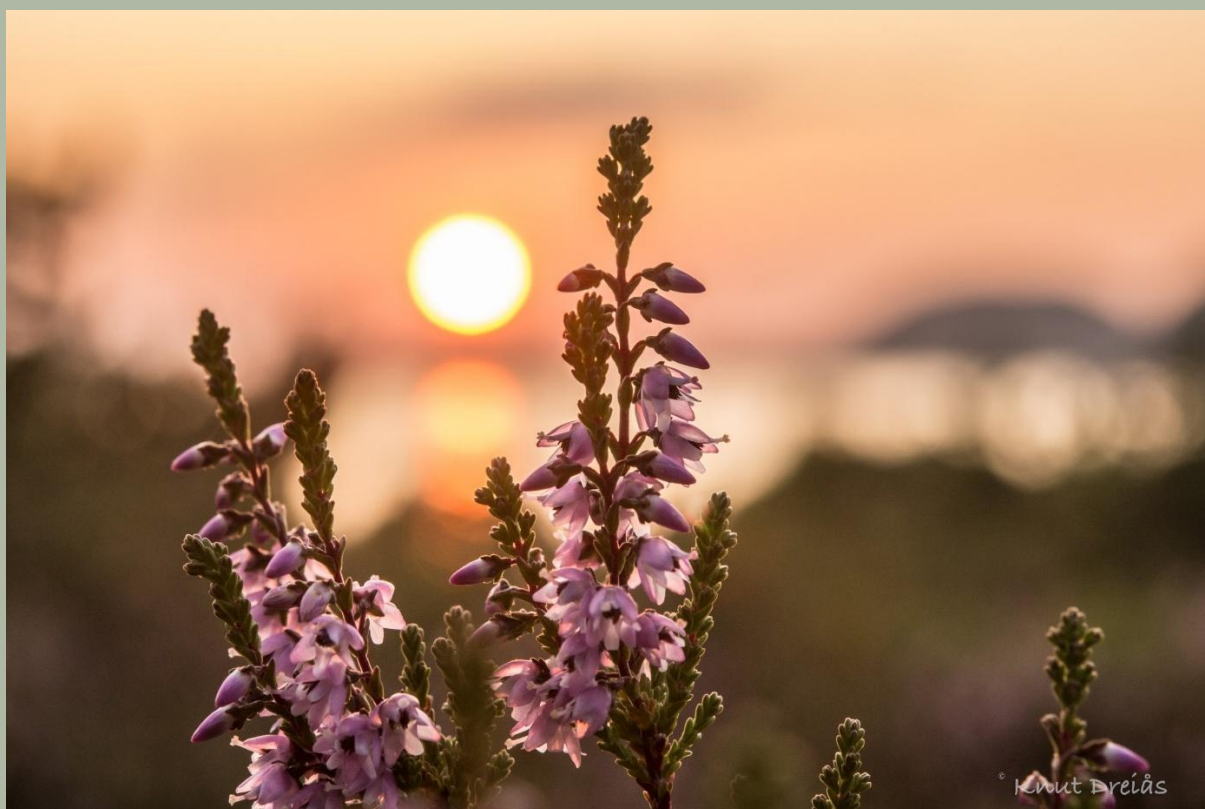

ÅFJORD
KOMMUNE

Planprogram – Kommunedelplan for naturmangfold Åfjord kommune

Forslag 26.06.2025

Innhold

Innledning.....	3
Bakgrunn og problemstilling	3
Hva er naturmangfold, og hvilken rolle har kommunene?	4
Rammer og føringer for planarbeidet.....	4
Nasjonale mål og føringer	4
Regionale føringer	6
Mål	6
Formål	6
Resultatmål.....	6
Planprosess og medvirkning.....	7
Organisering av arbeidet.....	7
Interessenter.....	8
Medvirkning og involvering.....	9
Planlagte aktiviteter	9
Gjennomførte aktiviteter	9
Framdriftsplan	10
Kritiske suksessfaktorer.....	11

Innledning

Foranliggende dokument er et forslag til planprogram for kommunedelplan for naturmangfold, jf. plan- og bygningsloven §4-1.

Åfjord kommune, ved planutvalget, vedtok den 17.03.2021 at arbeidet med en tematisk kommunedelplan for naturmangfold skulle settes i gang. Dette arbeidet ble satt i gang og Åfjord kommune søkte i 2021 om tilskudd til utarbeidelse av en kommunedelplan for naturmangfold. Av flere årsaker ble ikke planen utarbeidet, og tilskuddet måtte tilbakebetales. Miljødirektoratet anbefalte Åfjord kommune om å sende en ny søknad om tilskudd til utarbeidelse av en slik plan. Dette ble gjort i februar 2025, og kommunen var så heldige og fikk innvilget tilskudd til utarbeidelse av en kommunedelplan for naturmangfold.

I Åfjord kommune sin samfunnsdel er et av våre resultatmål at vi skal «*legge til rette for en godt utbygd infrastruktur og en arealforvaltning som ivaretar naturmangfoldet og kulturarven*». Ved utarbeidelse av en slik kommunedelplan kan man legge føringer for en arealforvaltning som vil være med å ivareta naturmangfold i kommunen. I denne periodens planstrategi (2024-2027) ligger det også en bestilling om at arbeidet med en kommunedelplan for naturmangfold skal videreføres i inneværende valgperiode.

Mye arbeid ble gjennomført i 2021 og 2022 i forbindelse med utarbeidelse av kommunedelplanen for naturmangfold, og dette arbeidet vil bli videreført i denne planprosessen.

Bakgrunn og problemstilling

Verdenssamfunnet står ovenfor to alvorlige kriser i dag, naturkrisen og klimakrisen. Naturkrisen hevdes å være av minst like stor alvorlighetsgrad som klimakrisen. Naturkrisen omfatter forringelse og tap av natur og naturmangfold. Tapet av naturmangfold har blitt en stor trussel for oss, sammen med klimaendringene. FNs naturpanel kom med den første globale rapporten om artsmangfold. Her går det fram at én million av klodens antatt 8 millioner arter er truet av utryddelse. Dette er dramatiske tall. I Norge er mer enn 2500 arter utrydningstruet. 21% av norske arter er på rødlista.

Av rapporten fra FNs naturpanel går det fram at den største trusselen mot naturmangfoldet er endret arealbruk. 9 av 10 arter blir påvirket av arealforandringer. Øvrige årsaker til tap av naturmangfold er direkte utnyttelse av organismer, klimaendringer, forurensning og spredning av fremmede, skadelige arter til nye områder.

En kommunedelplan for naturmangfold kan synliggjøre hvor det er viktig naturmangfold i kommunen og øke kunnskapen om naturmangfoldet i kommunen.

Kunnskap om naturmangfoldet er nødvendig for all planlegging og saksbehandling som berører bruk av arealer. I Åfjord har vi ingen fullstendig oversikt over hva vi har av naturmangfoldverdier.

Hva er naturmangfold, og hvilken rolle har kommunene?

Naturmangfold er summen av mangfoldet i naturen. Det er alt livet på jorda, og grunnlaget for at vi mennesker kan leve her. Naturmangfold har verdi både som livsgrunnlag, opplevelsesverdi og utgangspunkt for verdiskaping. Kommuner har en nøkkelrolle i å sikre at naturen blir forvaltet på en god måte og gjennom dette bidra til å stanse tapet av naturmangfoldet. Kommuner har også en nøkkelrolle i arbeidet med å nå naturmålene i naturavtalen.

Rammer og føringer for planarbeidet

Nasjonale mål og føringer

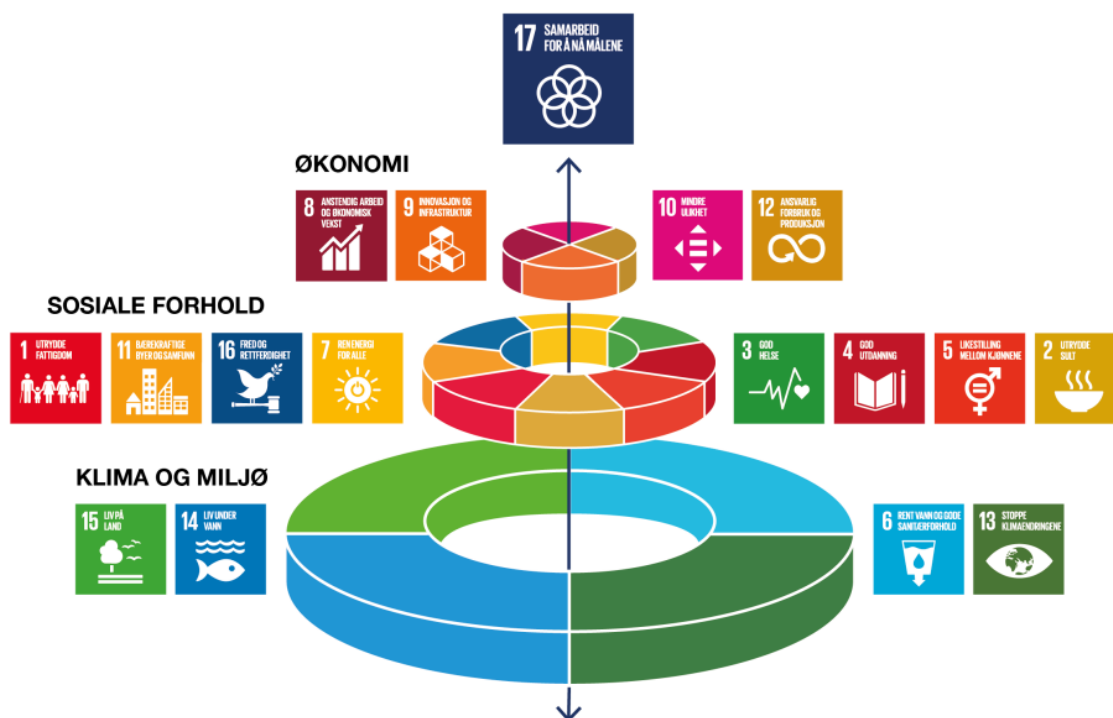
Kommunal- og distriktsdepartementet har utarbeidet «*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027*». Denne er vedtatt ved kongelig resolusjon den 20. juni 2023. De nasjonale forventningene består av en rekke punkter innenfor følgende fem hovedtema:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging understreker betydningen av å ta hensyn til naturmangfold. I tillegg til naturens egenverdi, bidrar ivaretagelse av naturområder til å redusere klimagassutslipp, klimatilpasning, og sikre langsiktig velferd for kommende generasjoner.

FNs bærekraftsmål er relevante i denne sammenhengen. Bærekraftsmålene danner fundamentet i figuren nedenfor og som angår klima og miljø:

- 6 Rent vann og gode sanitærforhold
- 13 Stoppe klimaendringene
- 14 Liv under vann
- 15 Liv på land

Figur 1 FNs bærekraftsmål

Stortingsmeldingen «*Bærekraftig bruk og bevaring av natur*» (Meld. St. 35) er Norges nye handlingsplan for natur. Meldingen beskriver status for norsk natur, og hvordan Norge jobber nasjonalt og internasjonalt for å ivareta naturen. Med denne handlingsplanen følges de globale målene for naturmangfold (naturavtalen) som Norge var med å vedta i Montreal i desember 2022. Meldingen gir også en retning for Norges arbeid med naturforvaltning og naturmangfold i årene fremover. Målene, tiltakene og virkemidlene som beskrives i meldingen skal sørge for at man forvalter naturmangfoldet i Norge bærekraftig.

Å ivareta hensyn til naturmangfold er premiss for planlegging etter plan- og bygningsloven og avgjørende for å sikre bærekraftig utvikling og bevaring av økosystemer. Naturen gir oss viktige ressurser som rent vann, mat og klimaregulering.

Naturmangfoldloven §§ 8-12 innebærer at naturmangfold må vurderes i alle planprosesser, fra regionale planer, kommuneplaner til detaljregulering, for å unngå inngrep som truer biologisk mangfold og leveområder for truede arter. Vurderingene skal baseres på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og omfatte den samlede belastningen av flere prosjekter over tid.

Plan- og bygningsloven gir kommunene verktøy til å beskytte viktige naturområder og legge til rette for blågrønne strukturer som er verdifulle for både dyr og planter og menneskers rekreasjon. Loven er også svært viktig verktøy for å vurdere hvor og hvordan det kan bygges og hvilket kunnskapsgrunnlag og konsekvensutredninger som skal ligge til grunn for planer og vedtak om utbygging og andre tiltak.

Regionale føringer

I Trøndelagsplanen 2019-2030 er et av målsettingene at Trøndelag i 2030 skal ha en bærekraftig areal- og transportstruktur. Det betyr at

- Areal- og transportplanlegging samordnes på tvers av kommunegrensene
- Vi har funksjonelle bo- og arbeidsmarkedsregioner i hele Trøndelag
- Vår arealbruk følger opp klimamål og ønsket samfunnsutvikling
- Vår arealbruk har som siktemål å ivareta naturgrunnlaget for den sørsamiske reindrifta

Regional vannforvaltningsplan 2022 – 2027 i Trøndelag vannregion beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv, slik at man oppfyller målet om god økologisk og kjemisk tilstand i tråd med vannforskriften.

Regional plan for arealbruk 2022 – 2030 ble vedtatt av Trøndelag fylkesting 9. mars 2022. Regional plan for arealbruk skal være et dokument som kommuner kan bruke som støtte i deres planarbeid. Planen er et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrenser og peke på en retning for utvikling av Trøndelag mot 2030.

Mål

Formål

Målet med en kommunedelplan for naturmangfold er å sette naturmangfoldet på dagsorden blant innbyggere, politikere og administrasjonen.

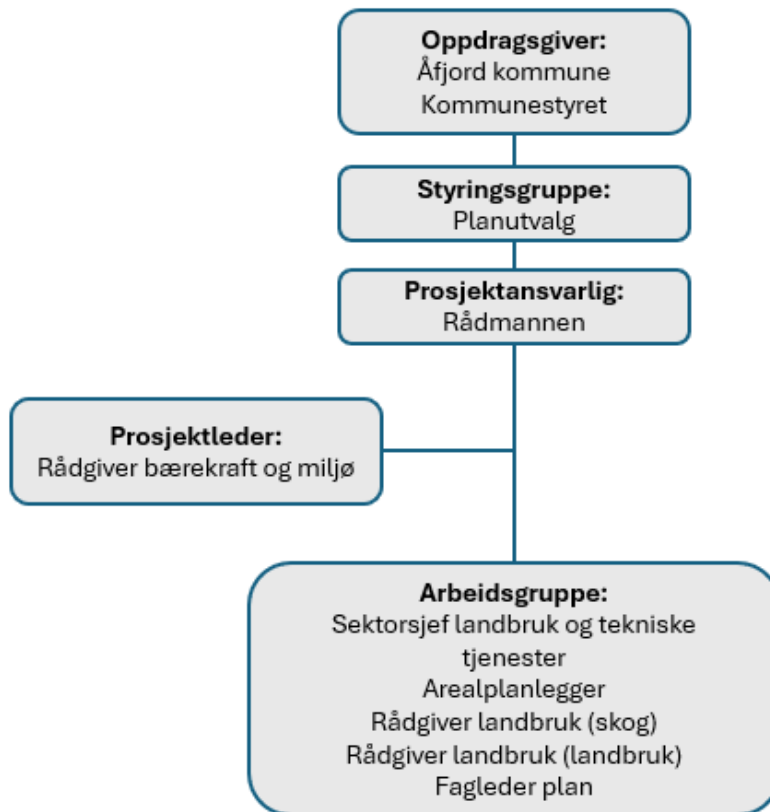
En kommunedelplan for naturmangfold vil øke kunnskapsgrunnlaget og gi bedre oversikt over naturmangfoldet i vår kommune, slik at man kan gjøre gode og bedre valg for arealbruk i kommunen.

Resultatmål

- Samle og tilgjengeliggjøre det som finnes av kunnskap om naturmangfoldet i kommunen
- Gi strategier for å ta vare på naturmangfoldet
- Avdekke behov og lage handlingsplan for fremtidig kartlegging

Planprosess og medvirkning

Organisering av arbeidet

Figur 2 Figuren viser hvordan kommuneplanarbeidet skal organiseres

Oppdragsgiver

Åfjord kommune ved kommunestyret er oppdragsgiver. Fatter endelig vedtak av kommuneplanen. Involveres dersom det er behov for politisk avklaring av vesentlig betydning.

Styringsgruppa

Styringsgruppa består av planutvalget og skal bidra til å stake ut kursen for planarbeidet. Videre skal de bidra til at prosjektet har framdrift og bidra i medvirknings- og involveringsprosesser.

Prosjektansvarlig

Rådmannen er prosjektansvarlig og er administrativt ansvarlig for gjennomføring av planprosessen.

Prosjektleder

Prosjektleder er ansvarlig for å følge oppsatt framdriftsplan samt tilrettelegge arenaer for medvirknings- og involveringsprosesser. Prosjektleder tar nødvendige avklaringer med arbeidsgruppa og styringsgruppa og har hovedansvaret for utarbeiding av plandokumentet.

Arbeidsgruppa

Arbeidsgruppa er administrativ og skal sammen med prosjektleder bidra til planlegging og gjennomføring av medvirkningsprosesser og utarbeiding av plandokumenter.

Interessenter

Plan- og bygningsloven stiller krav til medvirkning i planprosesser, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt.

Tabell 1 Oversikt over interessenter

Aktør	Deltar med			Må involveres	Må informeres	Merknad
	Faglig	Økonomisk	Innspill			
Svært viktig						
Kommunestyret	X	X	X	X		Oppdragsgiver
Sektormyndigheter	X			X		Høringsparter
Havbruksnæringa			X	X		
Ungdomsrådet			X	X		
Frivillige interesseorganisasjoner (BirdLife Norge, DNT, naturvernforbundet m.fl.)	X		X	X		Faglig bistand
Idrettslag/grendalag	X		X	X		
Jeger- og fiskeforening	X		X	X		
Dykkerklubber	X		X	X		
Lokale landbruksorganisasjoner	X		X	X		Faglig bistand
Grunneiere	X		X	X		Faglig bistand
Elveeierlag	X		X	X		Faglig bistand
Fiskerlag	X		X	X		Faglig bistand
Reindriftsnæringa	X		X	X		Faglig bistand
Viktig						
Innbyggere			X	X		
Andre						
Eldrerådet				X		
Råd for personer med nedsatt funksjonsevne				X		
Nord-Fosen næringsforening				X		
Åfjord utvikling				X		
Nord-Fosen utvikling				X		
Fritidsåfjordingen					X	
Tele- og kraftleverandører					X	

Medvirkning og involvering

Som nevnt tidligere i planprogrammet, har kommunen gjennomført en medvirkningsprosess ved tidligere arbeid med kommunedelplan for naturmangfold. Innspill og resultater fra tidligere medvirkningsprosess vil bli tatt med videre i dette planarbeidet, sammen med nye innspill og resultater.

Planlagte aktiviteter

Høring og offentlig ettersyn

Lovpålagte høringer og offentlig ettersyn gjennomføres ved planoppstart og når planforslag er utarbeidet.

Hjemmeside og Facebook

Det vil bli lagt ut informasjon om planprosessen på kommunens hjemmeside med enkel mulighet til å komme med innspill. I tillegg vil Facebook bli brukt for å informere om denne muligheten.

Dialog

Ønsker dialog med relevante interessegrupper, organisasjoner, innbyggere o.l., for å kunne innhente lokal kunnskap som interessegrupper og organisasjoner sitter med.

Gjennomførte aktiviteter

Verksted

Verksted ble gjennomført for inviterte interessegrupper som blir berørt og som kunne ha god kjennskap om naturmangfoldet. De inviterte var grunneierorganisasjoner, idrettslag og andre organisasjoner med interesse og kunnskap innen flora og fauna.

Involvering av barn og unge

Åfjord ungdomsråd ble invitert og deltok på verksted. Dette for å sørge for involvering av barn og unge.

Spørreundersøkelse

Nettbasert spørreundersøkelse med bruk av Forms ble laget og åpnet for innbyggere til å svare ut, slik at de fikk mulighet til å svare på en del sentrale spørsmål i planarbeidet.

Framdriftsplan

I det følgende skisseres planprosessen både i tabell og på tidslinje. Tabellen gir en oversikt over milepæler, arbeidsmetoder, aktører og tidsrom. Det må likevel presiseres at arbeidet er delvis overlappende. Det er også oppgaver som ikke er beskrevet i tabellen som utføres av prosjektleder i samarbeid med arbeidsgruppe og styringsgruppe. Dette gjelder spesielt i forbindelse med utarbeiding av dokumenter og planlegging av medvirkningsprosessen.

Tabell 2 Framdriftsplan

Delmål/faser	Aktivitet	Arbeidsmetode	Ansvarlig	Tidsrom
Fase 1: Oppstartsfasen – Lage planprogram				
	Vedtak oppstart av planarbeid. 1. gangs behandling av planprogram		Planutvalg	11.06.2025
	Vedtak oppstart av planarbeid. 1. gangs behandling av planprogram		Kommunestyret	26.06.2025
	Høring og offentlig ettersyn		Prosjektleder	30.06. – 18.08.2025
	2.gangs behandling av planprogram		Planutvalg	17.09.2025
	Endelig vedtak av planprogram		Kommunestyret	25.09.2025
Fase 2: Medvirkning – planprosessen				
	Informere via hjemmeside, Fosna Folket, Facebook		Prosjektleder Arbeidsgruppe	Uke 40 2025
	Planlegging og gjennomføring av medvirkning		Prosjektleder Arbeidsgruppe Styringsgruppe	Uke 40 – uke 48 2025
Fase 3: Utforming av kommunedelplan				
	Evaluerer innspill fra medvirkningsprosessen	Arbeidsmøter	Prosjektleder Arbeidsgruppe Styringsgruppe	Uke 49 – uke 2 2026
	1.utkast av planforslag	Skrivebordsarbeid Arbeidsmøter	Prosjektleder Arbeidsgruppe	Uke 4 2026
	Ferdig utkast av planforslag	Skrivebordsarbeid Arbeidsmøter	Prosjektleder Arbeidsgruppe	Uke 9 2026
Fase 4: Høring/sluttbehandling av kommunedelplan				
	1.gangs behandling		Planutvalg	Uke 11 2026
	Høring og offentlig ettersyn av planforslaget		Prosjektleder	Uke 12 – uke 23 2026
	Behandle høringsinnspill	Skrivebordsarbeid Arbeidsmøter	Prosjektleder Arbeidsgruppe	Uke 24 – uke 35 2026
	2.gangs behandling av planforslaget		Planutvalg	Uke 38 2026
	Endelig vedtak av kommunedelplanen		Kommunestyret	Uke 40 2026

[illegible]

Kritiske suksessfaktorer